

Schaktningsövervakning i anslutning till gravar och hålväg i Asby

RAÄ-nr Asby 62:1-5 och 63:1-2

Asby - Tångarp

Asby socken

Ydre kommun

Östergötlands län

Linnéa Hernqvist

Schaktningsövervakning i anslutning till gravar och hålväg i Asby

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte och frågeställningar	5
Metod och dokumentation	5
Undersökningsresultat	5
Referenser	6
Tekniska uppgifter	7

*Omslagsbild: Miljön runt ledningsdragningen med sjön Tången i bakgrunden.
Foto från norr, Per Nilsson, ÖM.*

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM

ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

Box 232 • 581 02 Linköping • 013 - 23 03 00 • www.ostergotlandsmuseum.se

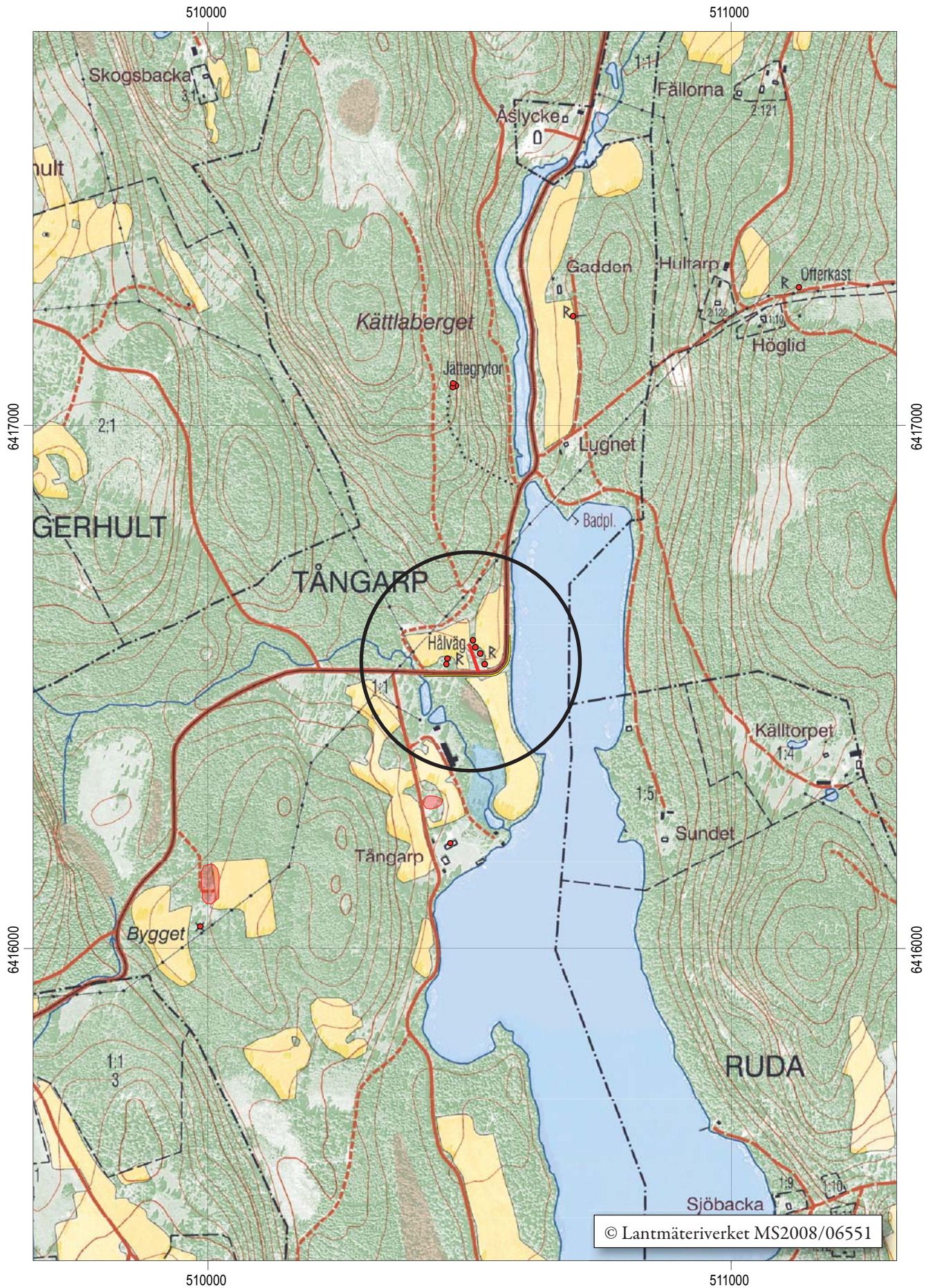
Sammanfattning

Under oktober 2018 utförde Östergötlands museum en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i samband med schaktning för fiberkabel och elledningar i Asby - Tångarp, Asby socken, Ydre kommun. Schaktdragningen gjordes i anslutning till en väg vid vilken det på motsatt sida finns flertalet gravar samt en hålväg som kunde komma att beröras av föreliggande arbetsföretag. Arbetet utfördes efter beslut och på uppdrag av Länsstyrelsen Östergötland.

Ledningsschaktet utgjordes av ett längre schakt som var cirka 220 m långt och som löpte längs med befintlig väg. Inget av arkeologiskt intresse framkom vid undersökningen.

Linnéa Hernqvist
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

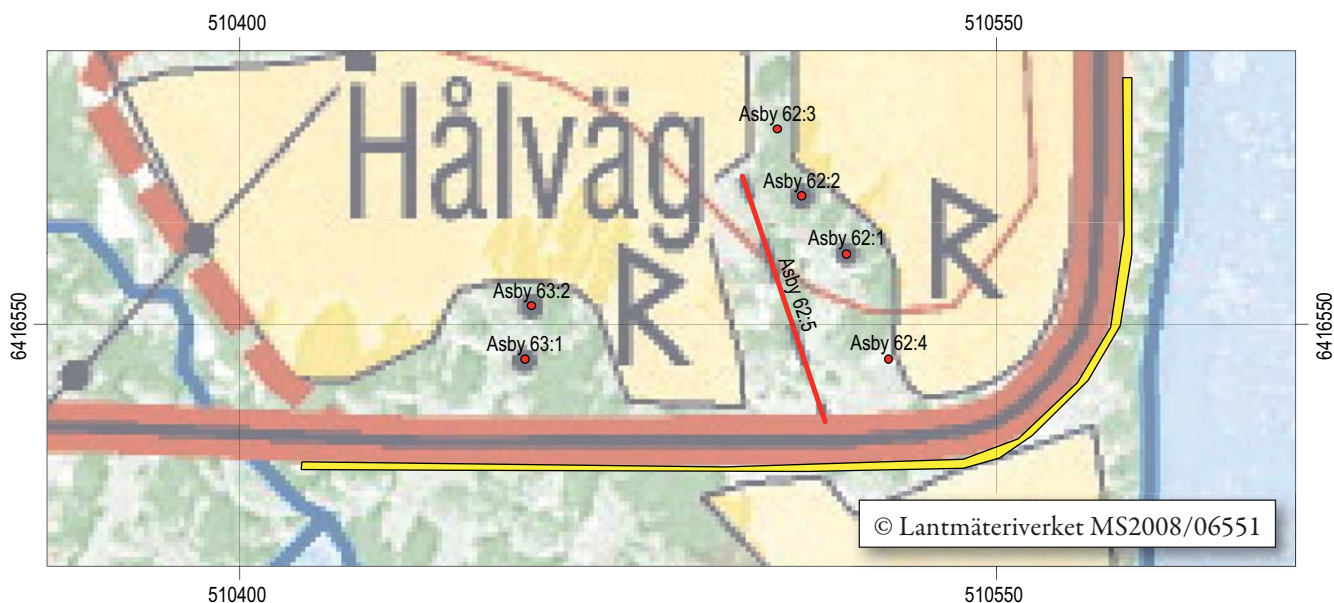
Den 23 oktober 2018 utförde Östergötlands museum en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i samband med schaktning för fiberkabel och elledningar i Asby - Tångarp, Asby socken, Ydre kommun, Östergötlands län.

I närheten av ledningsschaktet, lokaliserat i anslutning till en asfalterad väg, finns flertalet fornlämningar i form av gravhögar och en hålväg (RAÄ Asby 62:1-5 och RAÄ Asby 63:1-2) (se nedan). Fornlämningarna ligger på motsatt sida av samma asfalterade väg. Eftersom lämningarna kunde komma att beröras av följande arbetsföretag beslutade Länsstyrelsen Östergötland om schaktningsövervakning i samband med arbetet. Den arkeologiska undersökningen utfördes på uppdrag av Länsstyrelsen Östergötland, Kanonaden/Tranås Energi stod för kostnaderna.

Schaktet som togs upp för ledningarna var cirka 220 m långt. Projekt- och fältarbetsansvarig var Per Nilsson. Rapportarbetet har utförts av undertecknad.

RAÄ-nummer	Lämningsnummer
Asby 62:1	L2012:1065
:2	:1267
:3	:1266
:4	:1066
:5	:982
Asby 63:1	:917
:2	:1201

Tabell 1. Översättning från äldre RAÄ-nummer till nyare Lämningsnummer.

Figur 3. Utsnitt ur Digitala fastighetskartan med det undersökta schaktet söder och öster om vägen markerat i gult samt närliggande fornlämningar på andra sidan vägen. Skala 1:1 500.

Områdesbeskrivning

Sträckan aktuell för undersökningen ligger i anslutning till samt följer en asfalterad väg som löper igenom en odlad bygd med åker- och hagmarker situerade väster om sjön Tången. Sjön ligger endast ett tiotal meter från vägen och ledningssträckan.

Omedelbart på andra sidan vägen sett från ledningssträckan är en ås i form av ett impediment varpå en koncentration av fornlämningar är lokaliserade. Dessa utgörs av gravar och en färdväg i form av hålväg. Gravarna består av en hög; RAÄ Asby 62:1, stensättningarna RAÄ Asby 62:2 och 63:1, en rest sten; RAÄ Asby 62:3 och en kullfallen rest sten; RAÄ Asby 63:2 samt en höglignande bildning; RAÄ Asby 62:4. Utöver det finns tretalet förhöjningar som förmodas vara starkt skadade anläggningar. Även ytterligare ett antal stenar ger antydning till att vara kullfallna tidigare resta stenar. Bland dessa, precis norr om den asfalterade vägen, ligger hålvägen RAÄ Asby 62:5.

Det omkringliggande landskapet som omgärdar odlingsbygden består av mer kuperad skogsmark relativt sparsam på registrerade fornlämningar förutom enstaka torplämningar, offerkast och naturbildningar kopplade till muntliga traditioner (se exempelvis RAÄ Asby 204:1, 133:1, 36:1).

Vad gäller ortnamnstradition i området så kommer sockennamnet Asby (Aaby) – med tidigaste belägg från år 1336 – troligtvis från det fornsvenska as med betydelsen ås. I det här fallet härleder det troligtvis till den ås som kyrkan är lokaliserad på i samhället Asby, nordöst om aktuellt undersökningsområde. Sockennamn med ändelsen -by i Östergötland kommer vanligtvis från den väletablerade bebyggelsen som ställde mark till förfogande för kyrkobygget (Franzén 1982:17; Wahlberg 2003:27).

Syfte och frågeställningar

Undersökningens övergripande syfte var att tillse att eventuella fornlämningar berördes så lite som möjligt av arbetet. De lämningar som påträffades skulle dokumenteras avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras. Resultatet är avsett att kunna ligga till grund dels för Länsstyrelsen bedömning av kunskapspotentialen inför eventuella kommande beslut, dels för exploatörens vidare planering.

Då undersökningen utfördes efter *Generellt förfrågningsunderlag* från Länsstyrelsen Östergötland och *Bekräftelse med kostnadsberäkning* från Östergötlands museum, formulerades inga detaljerade frågeställningar inför fältarbetet.

Metod och dokumentation

Undersökningen utfördes genom en schaktningsövervakning i samband med schaktdragning för ledningar. Undersökningsytan utgjordes av ett längre schakt med en längd på cirka 220 m. Schaktets bredd var ca 0,60 m och schaktdjupet ca 0,60 m.

Schaktet dokumenterades genom beskrivning, foto och manuell inmätning, där det sistnämnda har digitaliserats i efterhand. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum. Inga analyser har utförts.

Undersökningsresultat

I det 0,60 m djupa och 0,60 m breda schaktet bestod fyllningen av matjord ned till 0,20 m djup. Under det bestod materialet av sand, grus och enstaka stenar.

Sammanfattningsvis påträffades inget av arkeologiskt intresse i samband med schaktningen.

Figur 4. Under pågående schaktningsarbete vid den centrala delen av ledningssträckan, mitt emot gravarna och hälften lokaliserade på andra sidan vägen. Foto från norr, Per Nilsson, ÖM.

Referenser

Franzén, Gösta (1982). *Ortnamn i Östergötland*. Stockholm: AWE/Geber

Wahlberg, Mats (red.) (2003). *Svenskt ortnamnslexikon*. Uppsala: Språk- och folkminnesinstitutet (SOFI)

Kartmaterial Lantmäteriet

GSD digital Fastighetskarta, Kartblad 64F_1a_SO, 64F_1a_NO, 64F_1b_NV och 64F_1b_SV. Geodatasamverkan, © Lantmäteriet

Digitala källor

Fornsök, <https://app.raa.se/open/fornsok/>

Tekniska uppgifter

Fastighet	Asby-Tångarp
Socken	Asby
Kommun	Ydre
Län och landskap	Östergötland
Fornlämning	Asby 62:1-5 (L2012:1065, 1267, 1266, 1066, 982) Asby 63:1-2 (L2012:917, 1201)
Fastighetskartans blad Koordinatsystem	64F 1a SO, 64F 1a NO, 64F 1b NV och 64F 1b SV SWEREF 99TM
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Lst beslut	2018-10-04
Lst dnr	431-10147-2018
Lst handläggare	Göran Gruber
ÖLM dnr	0267/18
ÖLM projektnr	001032
Uppdragsgivare Kostnadsansvarig	Länsstyrelsen Östergötland Kanonaden/Tranås Energi
Projektledare/fältansvarig Rapportansvarig	Per Nilsson Linnéa Hernqvist
Fältarbete	2018-10-23
Total undersökningssträcka	220 m
Foto	Digitala bilder
Fynd	Nej
Analyser	Nej
Grafik	Linnéa Hernqvist
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.

Ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273 Rapport 2019:43 © Östergötlands museum

Under oktober 2018 utförde Östergötlands museum en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i samband med schaktning för fiberkabel och elledningar i Asby - Tångarp, Asby socken, Ydre kommun. Schaktdragningen gjordes i anslutning till en väg vid vilken det på motsatt sida finns flertalet gravar samt en hålväg som kunde komma att beröras av föreliggande arbetsföretag.

Ledningsschakt tillika undersökningsyta utgjordes av en cirka 220 m lång sträcka som löpte längs med befintlig väg. Inget av arkeologiskt intresse framkom vid undersökningen.

ISSN 1403-9273

Rapport 2019:43